

TİASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Yıl: 5, Sayı: 16, Mart 2018, s. 420-429

Arş. Gör. Esra BAYRAK AYAŞ

Adıyaman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, esrabayrak86@gmail.com

Prof. Dr. Bilal ÇOBAN

Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, bilalcoban@firat.edu.tr

BİREYSEL SPOR BRANŞI İLE İLGİLENEN SPORCULARIN EMPATİK EĞİLİM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ¹

Özet

Kişilerarası iletişimde bilinçli veya bilinçsiz olarak gönderilen iletinin hedef tarafından doğru algılanıp geri dönütlerin alınması, iletişimin olumlu gerçekleşmesine yol açar. Bu doğrultuda, olumlu iletişim kurmanın en önemli koşullarından biri empati kurma becerisine sahip olmaktır. Bu nedenden dolayı çalışmamızın amacını bireysel spor branşı ile ilgilenen sporcuların empatik eğilim düzeylerini incelemek oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın evrenini Adıyaman ilinde bireysel spor ile uğraşan sporcular örneklemine ise Adıyaman Gençlik Spor İl Müdürlüğüne bağlı aktif olarak bireysel spor ile uğraşan sporcular oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 140 kişi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde araştırmaya katılan sporcuların kişisel bilgilerine yönelik 5 madde ikinci bölümde ise Dökmen Ü. tarafından 1988 yılında geçerlilik güvenirlik çalışması yapılan 20 soruluk beşli likert türü olan Empatik Eğilim Ölçeği kullanılmıştır.

Yapılan analiz sonuçlarında sporcuların genel olarak empatik eğilim düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca sporculara yöneltilen yaşınız, cinsiyetiniz, eğitim durumunuz, şimdiki antrenörünüz ile kaç yıldır birlikte çalışıyorsunuz ve bireysel spor branşı ile kaç yıldır ilgileniyorsunuz soruları ile empatik eğilim ölçeği puanları arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

¹ "Bu çalışmanın özeti; 10. Uluslararası Beden Eğitimi, Spor ve Fiziksel Terapi Kongresi (ICPESPT2016) Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye, 18-20 Kasım 2016 tarihinde SÖZEL bildiri olarak sunulmuştur."

Anahtar Kelimeler: Spor, Sporcu, Bireysel Sporlar, Empati, Empatik Eğilim Ölçeği

AN INVESTIGATION ON LEVELS OF THE EMPHATIC TENDENCIES OF ATHLETES WHO INTEREST IN INDIVIDUAL SPORT BRANCHES

Abstract

Sending messages whether purposely or unwittingly were perceived by receiver as correctly and receiving feedbacks in interpersonal communication leads to positive actualization of communication. In this direction, having empathy establishing skill one of the important conditions for make contact positively. Because of this reason, an investigation on levels of the emphatic tendencies of athletes who interest in individual sport branches were consist of the aim of this study.

While athletes interesting in individual sport branches were consisting of the sample of this study, on the other hand athletes interesting in individual sport as actively depends on Adiyaman Provincial Directorate of Youth and Sports were constitute of universe of the study. Totally 140 athletes were attend to this study. In study a form used to data collection tool which one consist from two parts. In the first part of form, there were 5 questions towards personal informations of athletes, in the second part also includes Emphatic Tendency Scale consisted from 20 items developed and conducted validity-reliability study by Dökmen in 1988 were used.

At the end of analysis results of conducted study the scores of athletes' emphatic tendency levels were high. Moreover, there were significant results between emphatic tendency scale scores and variables of age, gender, educational status, 'how many years do u work with ur coach', and 'how long do you interesting in individual sport branche'.

Key Words: Sport, Athlete, Individual Sports, Emphaty, Emphatic Tendency Scale

GİRİŞ

İnsanlar, sosyal hayatın bir gereği olarak diğer insanlarla anlaşabilmek yaşamlarını sürdürebilmek için iletişim kurarlar. Karşılıklı kurulan iletişimde insanlar bilgi ve semboller üreterek bu bilgi ve sembolleri birbirlerine aktararak ve yorumlayarak iletişimlerini gerçekleştirirler

Spor ile uğraşan ve bu ortamda aktif rol oynayan antrenör, sporcu ve yöneticiler etkili iletişim kurabilme becerisine ve bilgisine sahip olmaları gerekmektedir. Çünkü iletişim grup içerisinde istenmeyen durumların çıkmasını engelleyecek en büyük araçlardan biridir. Takım sporları ile bireysel sporlarla ilgilenen sporcular olsun kişilerarası iletişimin doğru kurulması, gruplar içerisinde olumlu eleştiri ve sürekli etkileşimin sağlanmasına fayda sağlayacaktır. Kişilerarası iletişimde bilinçli veya bilinçsiz olarak gönderilen iletinin hedef tarafından doğru algılanıp geri dönütlerin alınması, iletişimin olumlu gerçekleşmesine yol açar. Bu doğrultuda, olumlu iletişim kurmanın en önemli koşullarından biri empati kurma becerisine sahip olmaktır. İletişimin sağlam ve etkili olabilmesinin önemli öğelerinden biride ahlaki öğedir. Bu öğede spor camiasında fair play kavramı altında değerlendirilmektedir.

TİDSAD

Sporda fair play kavramı sadece kural ile sınırlı olmayıp sporun sosyal, kültürel ve ahlaki öğelerini de bünyesinde barındırmaktadır. Fair play oynanan oyunların sonucunun başarı ya da yenilgi olması durumunda ölçülü davranışlar göstererek, cömert olmayı gerektirmektedir. Empati ise kişinin kendisini başkasının yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini doğru anlayıp yorumlayarak hareket etmesi olarak tanımlanmaktadır. Empati kavramının basit görünmesine rağmen altında birçok faktörü barındırdığı bilinmektedir. Sporun ahlaki ve empati kavramları birbiri ile etkileşim içerisinde olan ve birbirini tamamlayan kavramlardır.

Hogan, ahlaki gelişimin; ahlak bilgisi, sosyalleşme, empati, özerklik ve ahlaki yargılama olmak üzere beş boyutunun olduğunu ifade etmektedir ve aynı şekilde ahlaki davranışın da bu boyutlarla açıklanabileceğini ileri sürmektedir (Greif ve Hogan, 1973). Hoffman ise, özen gösterme ve adaletin ahlaki prensipleri ile empati arasında bir uyumun var olduğunu ortaya koymaktadır. Ahlaki ilkelerin oluşmasından hemen sonra, empatik beceriler karar vermede önemli bir rol oynamaktadır. Hoffman'a göre empati ahlaki ilkelerle doğrudan ilişkili olduğu için, empatinin harekete geçmesi ahlaki prensipleri dolayısıyla da bu ilkeler yoluyla dolaylı veya dolaysız bir şekilde ahlaki sorgulama ve yargılama üzerine bir etkide bulunarak onları aktif hale getirmektedir (Hoffman,1990).

İnsan ilişkilerini çok güçlü sağlamlaştıran empati kavramı bilişsel ve duygusal bir süreçtir. İnsanların duygu ve düşüncelerini ve bunların anlamlarını tarafsız ve tam olarak anlayarak karşısındaki kişinin duygularını yaşayarak onların yerine kendisini koyma ve o kişinin sevincini, üzüntüsünü, heyecanını paylaşmasıdır.

Empatik bir yaklaşımda bulunulduğunda, en düşmanca tavırlar bile yumuşayacak, dengeli diyaloglar kurulabilecek, iddiacı ve zor yaklaşımlar bir anlaşma zeminine dönüşecektir (Stein & Book, 2003; akt. Bakırcıoğlu, 2000).

Bir kişinin başka bir kişiyle eşduyuma (empati) girebilmesi kendini “o kişi imiş” gibi tasarlayabilmesine bağlı olmaktadır. Kişi, empatiyi gerçekleştirdiği sırada kendini karşısındakinin yerine koyup, onun duygularını duyumsama yoluyla içgörü kazanırken, karşısındakiyle özdeşleşmekten, onun sorunlarını kendi sorunu durumuna getirmekten de sakınmakta; kendi kimliğini ve bağımsızlığını korumaktadır. Karşısındakinin duygularıyla kendi duygularını birbirine karıştırmadan, karşısındakinin anlamaktadır (Bakırcıoğlu, 2000). Takım sporlarında empati kavramının takım birlikteliği için önem arz ettiği herkes tarafından bilinmektedir. Çünkü takım içerisinde birlik ve bütünlüğün bozulma sebeplerinin altındaki en büyük faktör iletişim sıkıntısı ve empatik duyguların yoksunluğudur. Takım sporlarında önem arz eden bir konunun bireysel sporlarda da önem arz ettiği yadsınamaz bir gerçektir. Bu nedenden dolayı çalışmamızın konusunu bireysel spor branşı ile ilgilenen sporcuların empatik eğilim düzeylerinin incelenmesi oluşturmaktadır.

MATERYAL METOD

Bu araştırmanın evrenini Adıyaman ilinde bireysel spor ile uğraşan sporcular örneklemi ise Adıyaman Gençlik Spor İl Müdürlüğüne bağlı aktif olarak bireysel spor ile uğraşan sporcular oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 140 kişi katılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır anket iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde araştırmaya katılan sporcuların kişisel bilgilerine yönelik 5 madde ikinci bölümde ise Dökmen Ü. tarafından 1988 yılında geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılan 20 soruluk beşli likert türü olan Empatik Eğilim Ölçeği kullanılmıştır. Empatik Eğilim Ölçeğinin maddelerinin yaklaşık yarısı, bireylerin evet deme eğilimlerini önlemek için negatif yazılmıştır. Bireylerden her bir maddenin yanındaki 1’den 5’e kadar olan sayılardan birisi işaretleyerek, o maddedeki görüşe ne ölçüde katıldıklarını belirtmeleri istenmiştir. Bireylerin maddeleri okuduktan sonra işaretledikleri sayılar o maddeye ilişkin puanları oluşturmaktadır. Negatif yazılmış maddeler tersten puanlanmakta tamamen katılıyorum 1, hiç katılmıyorum ise 5 puan verilmektedir. Puanın yüksek olması, empatik eğilimin yüksek olduğu, düşük olması ise empatik eğilimin düşük olduğu anlamına gelmektedir. Elde edilen veriler SPSS istatistik programda analiz edilmiş ve verilerin istatistik geçerliliği için 0,05 anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde empatik eğilim ölçeği puanı ile yaş, cinsiyet, eğitim durumu değişkenleri arasındaki farkı tespit etmek için “Independent Samples (t- testi)” kullanılmıştır. Yaş ve eğitim durumunda t- testinin uygulanma sebebi çok seçenekli olmasına rağmen katılan sporcuların verdikleri yanıtların iki seçenek ile sınırlı olmasından kaynaklanmaktadır. Şimdiki antrenörünüz ile kaç yıldır birlikte çalışıyorsunuz ve bireysel spor branşı ile kaç yıldır ilgileniyorsunuz değişkeni ile arasındaki farkı tespit etmek için “tek yönlü varyans analizi (anova testi)” kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık içinse 0,05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Araştırma Grubunun Demografik Değişkenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

DEĞİŞKENLER		f	%
Yaş	16-20	110	78,6
	21-25	30	21,4
	Toplam	140	100,0
Cinsiyet	Bayan	58	41,4
	Erkek	82	58,6
	Toplam	140	100,0
Eğitim Durum	Lise	61	43,6
	Üniversite	79	56,4
	Toplam	140	100,0
Şimdiki Antrenörünüz ile kaç yıldır birlikte çalışıyorsunuz?	1 yıldan az	31	22,1
	1-3 yıl	45	32,1
	4-6 yıl	39	27,9
	7 yıl ve daha fazla	25	17,9
	Toplam	140	100,0
Bireysel Spor	1-3 yıl	54	38,6

Branşı ile Kaç yıldır ilgileniyorsunuz?	4-6 yıl	50	35,7
	7-9 yıl	24	17,1
	10 yıl ve üzeri	12	8,6
	Toplam	140	100,0

Tablo 1'e baktığımızda araştırmaya katılan sporcuların 58'inin (%41,4) Bayan, 82'sinin (%58,6) erkek, 110'unun (%78,6) 16-20 yaş, 30'unun (%21,4) 21-25 yaş, olduğu görülmektedir. Tablo tekrar incelendiğinde araştırmaya katılan sporcuların eğitim durumlarının 61'inin (%43,6) lise, 79'unun (%56,4) üniversite olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca tablodan araştırmaya katılan sporcuların 45'inin (%32,1) 1-3 yıl, 39'unun (%27,9) 4-5 yıl, 31'inin (%22,1) 1 yıldan az, 25'inin (%17,9) 6 yıl ve üzeri şimdiki antrenörünüzle birlikte çalıştıklarını söylediği görülmektedir. Kaç yıldır bireysel spor branşı ile ilgilendiklerine bakacak olursak sporcuların 54'ünün (%38,6) 1-3 yıl, 50'sinin (%35,7) 4-6 yıl, 24'ünün (%17,1) 7-9 yıl, 12'sinin (%8,6) 10 yıl ve üzerinde bireysel spor branşı ile ilgilendikleri görülmektedir.

Tablo 2. Araştırma grubunun Empatik Eğilim Ölçeğinin Tanımlayıcı İstatistikleri

N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
140	47,00	90,00	71,09	10,51

Tablo 2'de görüldüğü üzere araştırmaya katılan sporcuların empatik eğilim ölçeğinden elde ettikleri puan ortalamalarının (71,09), genel olarak ölçekten alınan en yüksek puan ortalamasına yakın olduğu görülmektedir. Bu da araştırmaya katılan sporcuların empatik eğilim düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varmamızı sağlamaktadır.

Tablo 3. Araştırma Grubunun Yaş Değişkenine Göre Empatik Eğilim Ölçeği Puanları Arasındaki Fark İçin t- Testi Sonuçları

Değişkenler	N	X	S.s	T	P
16-20	110	72,35	10,31	2,783	,006
21-25	30	66,46	10,10		

Tablo 3'ten de görüldüğü üzere, empatik eğilim ölçeğinden alınan puanların yaş değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t- testi sonuçlarında, yaş değişkeni ile ölçekten alınan puan ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$).

Tablo 4. Araştırma Grubunun Cinsiyeye Değişkenine Göre Empatik Eğilim Ölçeği Puanları Arasındaki Fark İçin t- Testi Sonuçları

Değişkenler	N	X	S.s	T	P
Erkek	82	69,25	11,077	-2,503	,013
Bayan	52	73,68	9,146		

Tablo 4'den de görüldüğü üzere, empatik eğilim ölçeğinden alınan puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t- testi sonuçlarında, cinsiyet değişkeni ile ölçekten alınan puan ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo 5. Araştırma Grubunun Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Empatik Eğilim Ölçeği Puanları Arasındaki Fark İçin t- Testi Sonuçları

Değişkenler	N	X	S.s	T	P
Lise	61	73,63	10,93	2,567	,011
Üniversite	79	69,12	9,80		

Tablo 5'ten de görüldüğü üzere, empatik eğilim ölçeğinden alınan puanların eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t- testi sonuçlarında, eğitim düzeyi değişkeni ile ölçekten alınan puan ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$).

Tablo 6. Araştırma Grubunun Şimdiki antrenörünüz ile kaç yıldır birlikte çalışıyorsunuz Değişkenine Göre Empatik Eğilim Ölçeği Puanları Arasındaki Fark İçin Anova Testi Sonuçları

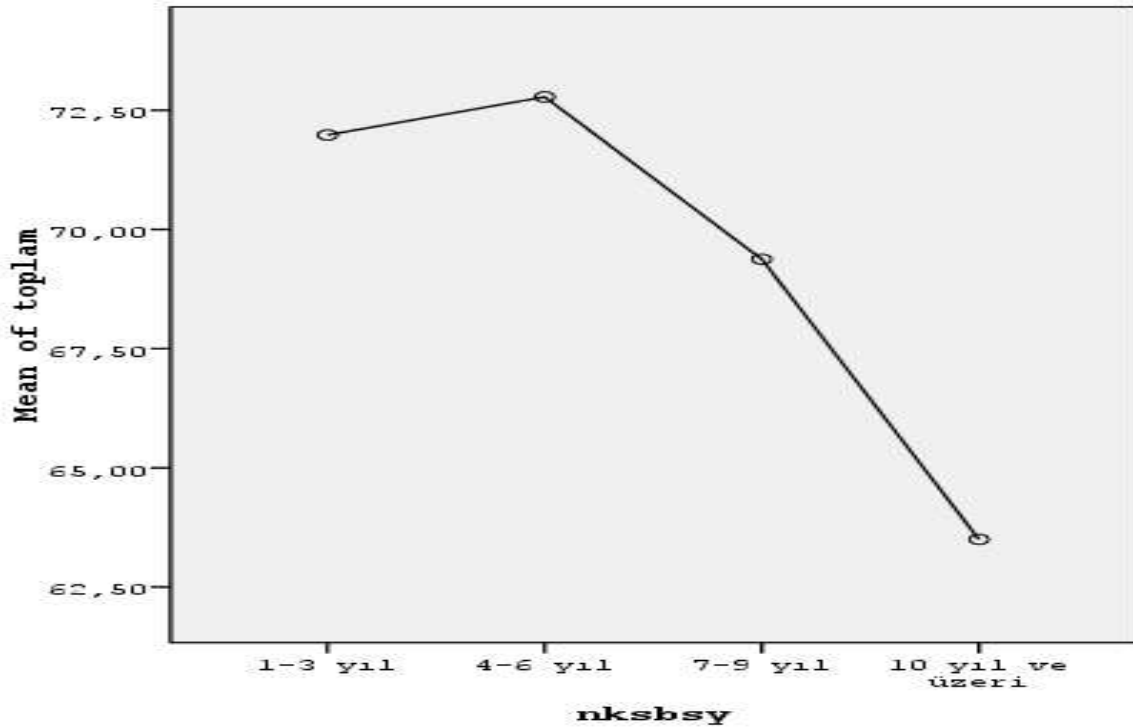
Değişken	Grup	N	X	S.s	f	p
Şimdiki Antrenörünüz İle Kaç Yıldır Birlikte Çalışıyorsunuz	1 yıldan az	31	68,80	11,56	2,745	,046
	1-3 yıl	45	70,37	9,43		
	4-6 yıl	39	75,00	9,59		
	7 yıl ve üzeri	25	69,12	11,31		

Tablo 6'dan da anlaşılacağı gibi, empatik eğilim ölçeğinden alınan puanların şimdiki antrenörünüz ile kaç yıldır birlikte çalışıyorsunuz değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan anova-testi sonuçlarında antrenörünüz ile kaç yıldır birlikte çalışıyorsunuz değişkeni ile ölçekten alınan puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$). Ancak anlamlı farklılık bulunmasına rağmen gruplar arasında belirgin bir değişim yaşanmamıştır. Hangi grubun empatik eğilim düzeyinin düşük olduğunu belirlemek için ortalama değere baktığımız da bir yıldan az şimdiki antrenörleri ile çalışan sporcuların empatik eğilimlerinin düşük olduğu sonucuna varabiliriz.

Tablo 7. Araştırma Grubunun Bireysel Spor Branşı İle Kaç Yıldır İlgileniyorsunuz Değişkenine Göre Empatik Eğilim Ölçeği Puanları Arasındaki Fark İçin Anova Testi Sonuçları

Değişken	Grup	N	X	S.s	f	p
Bireysel Spor Branşı İle Kaç Yıldır İlgileniyorsunuz	1-3 yıl	54	71,98	10,46	2,977	,034
	4-6 yıl	50	72,78	10,71		
	7-9 yıl	24	69,37	9,12		
	10 yıl ve üzeri	12	63,50	9,94		

Tablo 7'den de anlaşılacağı gibi, empatik eğilim ölçeğinden alınan puanların bireysel spor branşı ile kaç yıldır ilgileniyorsunuz değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan anova-testi sonuçlarında bireysel spor branşı ile kaç yıldır ilgileniyorsunuz değişkeni ile ölçekten alınan puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$). Bu farklılığında on yıl ve üzerinde bireysel spor branşı ile ilgilenen sporcuların kişi sayılarının normal dağılımdan kaynaklanmamasından kaynaklanmış olabileceğini tablo yardımıyla görebiliriz.

Yapılan çalışmada sporcuların ilk 6 yıllık süreçte empati duygularının gelişirken devam eden yıllarda ise azaldığı görülmüştür.

SONUÇ

İnsanlar arasında ilişkilerin daha sağlam olmasına yardımcı olan empatik eğilim becerisi spor camiasında da önem arz eden konulardan biridir. Araştırmaya toplamda 140 sporcu katılmış ve empatik eğilim ölçeğinden en yüksek 90,00 puan almışlardır. Ölçek ortalama puan ise

TİDSAD

71,09'dur. Ortalama değerin ölçekten alınan en yüksek puana yakın olması araştırmaya katılan sporcuların empatik eğilim düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varmamızı sağlamaktadır.

Erkmen'in 2007 yılında yaptığı Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Empatik Eğilimlerinin Sporda Tercih Ettikleri Lider Davranışları İle Karşılaştırılması isimli çalışmasında empatik eğilim toplam puanlarının branş değişkenine göre incelediğinde anlamlı farklılaşmaya rastlamıştır. Takım sporları ile uğraşanların empatik eğilim toplam puan ortalamalarını (72,62), bireysel sporlarla uğraşanların ortalamalarını (70,57), herhangi bir spor branşı ile uğraşmayanların empatik eğilim puan ortalamalarını ise (66,94)bulmuştur. Puan ortalamalarının sonuçlarına göre empatik eğilimin en yüksek takım sporlarında en az ise herhangi bir spor branşı ile uğraşmayanlar olduğu sonucuna varılmıştır (Erkmen, 2007).

Araştırmaya katılan sporcuların empatik eğilim ölçeği ile yaş ve cinsiyet faktörü ile empatik eğilim ölçeği arasında yapılan analiz sonuçlarında anlamlı farklılığa rastlanmış ve bayan sporcuların empatik eğilimlerinin erkek sporculara oranla yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Sporcuların empatik eğilim ölçeği ile eğitim durumları arasındaki istatistiksel analiz sonucunda anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Lise düzeyinde eğitim gören sporcuların üniversite düzeyinde eğitim gören sporculara oranla empatik eğilimlerinin yüksek olduğunu tablo 5 deki ölçekten alınan ortalama puanlar yardımıyla görmekteyiz.

Araştırma sonucunda sporcuların yaş, cinsiyet ve eğitim durum arasında genel olarak anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Çalışmamızın bu sonucunu destekleyen ve desteklemeyen çalışmalar bulunmaktadır. Bunlardan birkaçına yer verecek olursak şöyledir;

Uygun (2006)'un psikiyatri servisinde çalışan hemşirelerin empati beceri düzeylerinin belirlenmesine yönelik çalışmasında, hemşirelerin empati puanları ile yaş, değişkeni arasında bir ilişki bulunamamış, eğitim durumlarında doktora eğitimi alanlar lehine, anlamlı bir şekilde fark bulmuştur (Uygun, 2006).

Ekinci'nin 2010 yılında yapmış olduğu yapmış olduğu Öğretmen adaylarının empatik ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi isimli çalışmasında, öğretmen adaylarının empatik eğilimlerinin cinsiyetlerine göre kadınlar lehine anlamlı bir fark bulmuştur (Ekinci, 2010).

McClalland, kişilerin empati kurma becerileri ile cinsiyetleri arasında ilişki bulunmadığını belirtirken, Kalliopuska, annelerin babalara, kızların ise oğlanlara oranla daha fazla empati kurma becerisine sahip olduklarını belirtmiştir. Eisenberg ve Lennon sözsüz empati boyutunda erkek çocuklarının kızlardan daha yüksek puan aldıklarını belirtmiştir (akt. Dökmen, 1987, akt. Mete, 2005).

Erçoban (2003), ilköğretim II. kademesindeki branş öğretmenlerinin empatik eğilim düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemiş, empatik eğilim düzeylerinin kız öğrenciler lehine farklılaştığını, yaş değişkeninde, empatik eğilimlerinin bir farklılık göstermediğini belirtmiştir.

Ünal (1997) psikolojik danışma ve rehberlik eğitimi alan öğrencilerin empatik eğilimlerinde gözlenen değişimleri araştırmış, kız öğrencilerin empatik eğilim puan ortalamalarının erkek öğrencilere göre anlamlı bir şekilde farklı olduğunu, en yüksek empatik eğilime sahip

grubun genel lise, en düşük empatik eğilime sahip grubun endüstri meslek lisesi mezunu öğrencilerinin olduğunu, empatik eğilimin en çok ara sınıflarda farklılaştığını bulmuştur.

Duru (2002)'de öğretmen adaylarında empatik eğilimi bazı değişkenler açısından incelemiş ve kız öğretmen adaylarının empatik eğilim puanlarını anlamlı düzeyde farklı bulmuştur. Empati puanlarının, öğrenim görülen alana göre farklılaştığını ve toplumsal yaşama uyum düzeyi, algılanan kişisel değer yönelimine ve önceliklerine, algılanan sorumluluk düzeyine göre empati düzeyinin değiştiğini bulmuştur.

Karakaya (2001)'de hemşirelik öğrencilerin empati becerilerini incelemiş ve kız öğrencilerin empati beceri puanlarının erkek öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna varmıştır.

Sporcuların şimdiki antrenörleri ile birlikte kaç yıldır çalıştıklarına dair değişken ile empatik eğilim ölçeği arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Ancak yapılan istatistik sonucunda guruplar arasında belirgin farklılığa rastlanmamıştır. Guruplar içerisinde hangi gurubun empatik eğiliminin yüksek olduğunu yine ortalama puanlarına bakarak yorumlayacak olursak 4-6 yıldır şimdiki antrenörü ile çalışan sporcuların empatik eğilimlerinin diğer guruplara oranla yüksek olduğunu söyleyebilmekteyiz.

Araştırmaya katılan sporcuların bireysel spor branşı ile ilgilendikleri yıl değişkeni ile empatik eğilim ölçeği arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Bu farklılık guruplar arasında tam olarak belirgin olmamasına rağmen 4-6 yıldır bireysel spor branşı ile ilgilenen sporcuların empatik eğilimlerinin diğer guruplara oranla yüksek olduğunu tablo 7 deki ortalama puandan görebilmekteyiz. Ayrıca grafiği yorumlayacak olursak sporcuların ilk 6 yıllık süreçte empati duygularının gelişirken devam eden yıllarda ise azaldığı görülmüştür. Bu konu ile ilgili, Roe (1977), yaptığı çalışmada uzun yıllar rekabet ortamında bulunan bireylerin empati eğilimlerinin zayıfladığını bildirmiştir. Dolayısı ile elde edilen sonuç bahsi geçen çalışma ile uyumludur.

Sonuç olarak empati insan yaşamında ilişkilerinin devam edebilmesi için önem arz eden konulardan biridir. Kişinin cinsiyeti, yaşı, eğitim durumu, antrenörleri ile çalışma yılı ve bireysel spor ile uğraşma yılları arasında anlamlı farklılıkların olması empatik eğilimin kişilerde doğuştan var olmadığını sonradan kazanılan bir faktör olduğu anlamına gelebilmektedir. Çünkü dış etkenlerin empatik eğilimde etkili olması bu yargıya varmamızı imkan tanımaktadır.

KAYNAKLAR

- Greif BE, Hogan R. The Theory and Measurement of Empathy. *Journal of Counseling Psychology* 1973; 20(3): 280-284.
- Hoffman ML. (1990), The Contribution of Empathy to Justice and Moral Judgment. In: Esinberg N, Strayer J. (Editors), *Empathy and Its Development*. New York: Cambridge University Press; 47-80.
- Bakırcıoğlu, R. :(2000), “*İlköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde rehberlik ve danışma*”, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Erkmen, G. (2007), “Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Empatik Eğilimlerinin Sporda Tercih Ettikleri Lider Davranışları İle

- Karşılaştırılması”, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Uygun, E. (2006), “Psikiyatri Servisinde Çalışan Hemşirelerin Empati Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ekinci, Ö. (2009), “Öğretmen adaylarının empatik ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Dökmen, Ü. (1987), “Empati kurma becerisi ile sosyometrik statü arasındaki ilişki”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:20, Sayı: 1
- Mete, B. (2005), “Lise son sınıf öğrencilerinin empatik becerileri ile aile işlevleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Erçoban, S. (2003), “İlköğretim II. Kademesindeki Branş Öğretmenlerinin Empatik Eğilim Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa
- Ünal, G. (1997), “Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Empatik Eğilimlerinde Gözlenen Değişmeler”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Duru, E. (2002), “Öğretmen Adaylarında Empatik Eğilim Düzeyinin Bazı Psikososyal Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, c. 2. S.12. ss. 21-35, Denizli.
- Karakaya, D. A. (2001), “Akdeniz Üniversitesi’ndeki Hemşirelik Öğrencilerin Empati Becerileri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Roe, K. V. (1977), “A study of empathy in young Greek and U.S. Children . Journal of Cross-cultural Psychology,” 8, 493-501.